

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

ירושלים, ט"ו חשון, תש"פ
13 נובמבר, 2019
בתשובתך נא ציין:
תיק מס' 2015-19-0273

לכבוד,

א.ג,

הנדון: בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

(סימוכין: פנייתך מיום 23/5/2019)

בפנייתך שבסימוכין, ביקשת לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק חופש המידע"), לקבל את כל הנחיות מחלקת ייעוץ וחקיקה המחויבות בפרסום לפי סעיף 6(א) לחוק חופש המידע.

הבקשה הוגשה כחלק מפנייה רחבה אל מחלקת ייעוץ וחקיקה ובתלונה ליחידה הממשלתית לחופש המידע, במסגרתה הבעת עמדה עקרונית לפיה על ייעוץ וחקיקה לפרסם "כל מסמך שהופץ או הועבר לגורמים הרלוונטיים ומכווין אותם או מגדיר להם כיצד לפעול". המדובר בפרסום שלטענתך לא מתבצע כיום, אף שלא במסגרת מענה לבקשה לקבלת מידע זה לפי חוק חופש המידע.

לפי חוק חופש המידע, ביקשת את פרסומן של כלל ההנחיות שנכתבו על ידי מחלקת ייעוץ וחקיקה אשר יש להן נגיעה או חשיבות לציבור ולמצער, אלו שניתנו במהלך 3 השנים האחרונות, שלא בוטלו או נפסלו.

לאחר בירור בקשתך, הריני להשיבך כדלקמן:

1. פנייתך הרחבה לייעוץ וחקיקה נבחנה באופן מעמיק על ידי הגורמים הרלוונטיים במשרד המשפטים, בפרט לעניין שאלת סיווגן של חוות הדעת המשפטיות היוצאות מטעם ייעוץ וחקיקה כ"הנחיות מינהליות" לעניין סעיף 6(א) לחוק חופש המידע, שהיא השאלה העומדת במוקד פנייתך. ההתייעצות הועברה להכרעתו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי) עו"ד רז נזרי, תוך עדכון היועץ המשפטי לממשלה.

2. לאחר בחינת העמדות השונות בסוגיה, הכרעת המשנה ליועץ היא שחוות דעת משפטיות של היועץ המשפטי לממשלה אשר מנחה את הממשלה, משרדי הממשלה ועובדיה, באשר למותר, לאסור ולפרשנות הדין (ובכלל זה חוות דעת של ייעוץ וחקיקה) אינן נתפסות בגדר המושג 'הנחיה מנהלית' כמשמעותו בסעיף 6(א) לחוק חופש המידע.

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

מטרתה של 'הנחיה מינהלית' אליה מתייחס סעיף 6(א) לחוק חופש המידע, היא להבנות את אופן הפעלת שיקול הדעת של הרשות בעת הפעלת סמכותה במקרים דומים, כאשר המאפיין המרכזי שלה הוא ההתוויה מראש של שיקול הדעת שמפעילה הרשות כדי לייעל ולהבטיח אחידות בהחלטותיה המרובות, ולאפשר לציבור לפקח על הכללים על פיהם היא עובדת. רשות הפועלת לפי הדין יכולה לגבש הנחיות מנהליות שמבנות ומתוות את אופן הפעלת סמכותה במסגרת הדין, ומשעשתה כן עליה לפרסמן מכוח חוק חופש המידע, במידה ויש להן נגיעה או חשיבות לציבור.

ואולם, גבולות הדין עצמם אינם מושא סעיף 6(א) לחוק חופש המידע, כי אם הנחיות "אשר הרשות קובעת לעצמה" - המהווה רכיב מרכזי בהגדרתה של "הנחיה מינהלית". בהתאם לכך, חוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה, או מי מטעמו, המבהירות את הפרשנות המחייבת של הדין עבור הממשלה וקובעות את גבולות הגזרה של הדין מהן אסור לרשות לסטות, אינן כפופות לחובת הפרסום של סעיף 6(א) לחוק חופש המידע. נזכיר, כי חוות דעת אלו נעשות במסגרת תפקידו של היועץ המשפטי לממשלה כפרשן המוסמך של הדין עבור הרשות המבצעת [ראה: בג"ץ 4287/93 אמיתי - אזרחים למען מינהל תקין וטוהר המידות נ' יצחק רבין, ראש ממשלת ישראל, פד"י מז (5) 441 (1993)].

יודגש, כי אין בכך כדי לומר שאין לפרסם חוות דעת משפטיות ספציפיות, בין אם במענה לבקשת חופש מידע ובין אם באופן יזום שאינו מתחייב מכוח סעיף 6(א) לחוק. לכן, בכוונת משרד המשפטים לגבש אמות המידה המבהירות באילו מקרים יהיה מקום לפרסם חוות דעת משפטיות מכאן ולהבא.

3. לנוכח האמור, כמענה לבקשת חופש המידע כמפורט ברישא, הריני להודיע כי ככלל, אין בנמצא חוות דעת משפטיות החייבות בפרסום לפי סעיף 6(א) לחוק חופש המידע אותן יש חובה להעמיד לעיון ולעיון הציבור, בהתאם לסעיף זה.

אשר למסירתן של כלל חוות הדעת וההנחיות המשפטיות הספציפיות שיצאו מידי ייעוץ וחקיקה ב-3 שנים האחרונות, הריני להשיבך כי מדובר בבקשה כוללנית ביותר ולא ניתן לבצע איתור כה רחב ובחינתו לפי הוראות חוק חופש המידע. ייעוץ וחקיקה היא יחידה מרכזית במשרד המשפטים אשר מונה מאות עובדים, הפועלים תחת ששה משנים ליועץ המשפטי לממשלה, בתחומי משפט שונים ורחבי היקף. מיפוי כלל עבודתם היוצאת ב-3 שנים האחרונה (תכתובות, חוות דעת, מסמכי עמדה, תזכירים וכיוצ"ב) תדרוש בהכרח הקצאת משאבים בלתי סבירה כמשמעותו בסעיף 18(1) לחוק חופש המידע, שתסיט משאבים מן העבודה השוטפת העמוסה ממילא.

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

4. ככל שבדעתך לקבל מידע ביחס לנושא מסוים, הרינו להזמין לפנות אלינו ולבקשו בהתאם באופן מפורט, אשר יסייע לנו באיתורו. פנייתך תבחן בהתאם להוראות חוק חופש המידע, כמתחייב.

הנני להודיעך כי לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע יש בידך לעתור כנגד החלטה זו לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים, בתוך 45 יום.

מיטל כץ, עו"ד

הממונה על העמדת מידע לציבור
משרד המשפטים